

Pris för banbrytande forskning

FOMU (Forskning vid museer) delar varje år ut ett pris till forskning på museer. Under Sveriges Museers Vårmöte 2024 i Karlstad tilldelades igår priset Carina Bennerhag, arkeolog vid Norrbottens museum och doktor i teknikhistoria vid Luleå tekniska universitet.

Bennerhags banbrytande forskning bygger på ett oväntat fynd från 2010, då arkeologer upptäckte då rester av järn- och stålframställning i Sangis, daterat till 2000 år före vår tideräkning. Fyndet omkullkastar tidigare uppfattningar om spridningen av järn- och ståltillverkning i förhistoriska samhällen.

Järnhanteringen har ansetts som en sen företeelse i den arktiska delen av Europa, och att den nådde Sveriges norra landsände i samband med etableringen av gruvor under 1600-talet. Forskningsresultaten visar dock att jakt- och fångst samhällen i norr utvecklade tekniker för stålframställning långt tidigare än vad forskarvärlden påstått. Redan för 2000 år sedan fanns här en utbredd stålproduktion och ett mycket avancerat stålmide.

Forskning förenar museisektorn och universitetsvärlden

Genom sin avhandling och banbrytande forskning har Carina Bennerhag inte bara förändrat historieskrivningen utan även visat på vikten av samarbete mellan museisektorn och universitetsvärlden. Hennes arbete betonar behovet av fortsatt forskning och arkeologiska undersökningar, särskilt i norra Sverige.

– Den här forskningen visar att det inte var jordbrukets introduktion som var avgörande för ett samhälle att kunna etablera ett överskott av resurser, som i sin tur möjliggjorde specialisering som järn- och ståltillverkning, säger Carina Bennerhag.

[Mer om forskningsprojektet](#)

Foto

Järnframställningsugn, påträffad i Sangis.
Foto: Carina Bennerhag ©Norrbottnens museum.

Kontakt

Ulf Renlund, 076-108 46 28, ulf.renlund@norrbotten.se